

Naročnina

znajša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Št v. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800 Din, pol strani 400 Din. — Cena malim oglasom do 30 besed 15 Din, vsaka beseda več 1 Din. — Med tekstem vsaki oglas 15% dražji. Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobotica, 13. novembra 1938.

ŠTEV. 46.

Volitve

Volilna borba je že v polnem razmahu kljub temu, da nas loči od dneva, ko si bo ljudstvo ponovno izbralo svoje zastopnike v parlamentu, še dober mesec dni. Časopisi so polni najrazličnejših vesti o volilnih pripravah in iz njih je razbrati ogorčenost volilne borbe, ki v ničemer ne zaostaja za volilnimi borbami iz časov, ko smo še imeli 14 strank in stranic. Danes imamo le dve skupini, ki sta se spustili v volilni metež. Prvi je na čelu naš predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ki se v polni meri zaveda svoje moči in svoje zmage ter z ravnodušnostjo odbija vse napade druge skupine, ki ji načeljuje dr. Maček.

Predvsem je treba poudariti, da so bile volitve razpisane v času, ko so Evropo oblikovali zgodovinski dogodki, ki so dali našemu političnemu boju posebno obeležje. Pri tem mislimo na češko-slovaško žaloigro, ko so se podrle dvajsetletne meje češkoslovaške republike, ki so bile zgrajene z neizmernimi žrtvami. Naš zunanji politični uspeh v tem času je velik. Usodni dnevi, ki so pretresli skoraj vse države v Evropi so šli nemoteno mimo nas in da niso zahtevali od nas niti najmanjših žrtev, je to zasluga sedanje vlade, predvsem pa krmarja naše zunanje politike predsednika vlade dr. Milana Stojadinoviča. Kako je bilo njegovo ravnanje pravilno, pač najbolj dokazujejo besede sedanjega češko-slovaškega zunanjega ministra, ki je rekel po končni ureditvi slovaško-madžarski mej: „Od sedaj naprej bomo pa delali tako, kakor Jugoslavija!“ Lepšega pričevala si nismo mogli zaslužiti. Miroljubna politika sedanje vlade je s tem dovolj jasno podčrtana. V preteklosti, v sedanjosti in za bodočnost si je postavila geslo: „Mir in prijateljstvo s sosedi.“ To pa tudi odgovarja mišljenju naroda, ki je bil in bo vedno proti vsakemu bojevanju, dokler ni načel njegov življenjski živec. Le v miru raste blagostanje naroda, ta je temelj za zadovoljstvo posameznika, ker le v takem

ozračju se lahko razvijajo vse njegove sposobnosti, ki so nujno potrebne pri izgradnji našega skupnega doma. Ali naj človek zavrže vse te dobrine? Ali naj krene od razsvetljene poti in zavije na steze, ki vodijo v negotovost in se pogrezajo v mrak? Ali naj vržemo svoje dvajsetletno delo v svobodni državi na sejm, da jo tamkaj razgrabijo kakor ceneno kramarsko blago? Vsi oni, ki so s svojim življenjem pomagali graditi našo svobodo, vsi nemi stražarji naših mej, ki spijo svoj zadnji san v Galiciji, ob Soči, na Kajmakčalanu in v albanskih gorah se bi proti temu uprli! Spomin na te junake nas usmerja na sedanjo pot. Zato se nam ne bo težko odločiti, ko bomo izvrševali svoje državljanske dolžnosti dne 11. decembra.

Za sedanji volilni boj pa je značilno še nekaj drugega. Proti JRZ so se združili v skupno fronto ljudje najrazličnejših političnih struj, ki so še včeraj vsak zase oznanjevali svoj politični evangelij, ki so se po svoji vsebini stali nasproti kakor voda in ogenj. Tako vidimo, da so pod isto streho zbrani borci za narodno in državno edinost, poleg največjih nasprotnikov tega gibanja. V kakšni drugi državi bi bila taka pisana družba nemogoča, ker tam volilna taktika radi drugačnih volilnih zakonov ni tako važna kakor pri nas. In

tako je slučaj, da stopa združena opozicija v volilno borbo brez enotnega programa, zato nam tudi ne more dati nikakega jamstva za uspešno delo v bodočnosti. Ta njena negotovost pa se še bolj odraža od ostro začrtane poti JRZ, ki jo je že na številnih shodih očrtal njen predsednik Dr. Milan Stojadinović.

Še to je treba omeniti, da so govorniki JRZ v vseh svojih dosedanjih volilnih govorih predvsem poudarili, da bo delo bodoče vlade usmerjeno za tem, da se že končno uredijo notranje politične prilike, ki že leta in leta razjedajo naše državno telo. Samo skupina, ki ima oblast v rokah in zaupanje ogromnega števila prebivalstva, lahko izvrši to kočljivo delo. Še visijo temni oblaki nad bolešno Evropo in še nam lahko bodočnost prinese marsikakšno presenečenje. Dogodki pa nas ne smejo najti nepripravljene. Najboljše orožje protivsem zunanjim nevarnostim pa je sloga naroda, ki je pozabil na svoje osebne interese in se postavil enodušno v službo skupnosti. Notranja in zunanja utrditev, ustvaritev vseh pogojev za gospodarski in kulturni napredek, je program vladajoče stranke. Pred temi dejstvi nihče ne more zapreti oči, zato odločitev dne 11. decembra ne bo težka za naše volilce.

ustvarja državo sužnjem, v kateri bi bilo skoro več ljudi v zaporih kot na svobodi in bi jih več umrlo na vešalih kot v postelji.“

Vsega skupaj bo v državi 7260 volišč. Največ volišč ima dunavska banovina (1330) najmanj pa primorska banovina (486). V naši banovini bo 637 volišč. Za kritje stroškov volilnih komisij je finančno ministarstvo odobrilo kredit do zneska 10 milijonov dinarjev.

Vse politične skupine, ki bodo sodelovale pri decembrskih volitvah so zaposlene s pripravami za sestavljanje kandidatnih list. Po zakonu o volitvah narodnih poslancev je treba vložiti državne kandidatne liste najkasneje 15 dni pred volitvami pri kassacijskem sodišču v Beogradu. Rok za vlaganje državnih kandidatnih list poteče torej 26. novembra.

Prejšnjo soboto je v dopoldanskih urah odšel predsednik HSS ter nosilec Združene opozicije dr. Vladimir Maček na okrožno sodišče v Zagrebu, kjer je podpisal po zakonu predpisano prijavo o vložitvi svoje državne kandidatne liste za volitve dne 11. decembra 1938.

Nemška narodna manjšina bo po vseh banovinah pri decembrskih volitvah glasovala za listo JRZ in njene kandidatne. S svojega sestanka so poslali predsedniku vlade pozdravni brzojav, v katerem pravijo, da so vedno pripravljeni z vsemi silami se zavzeti za vzvišeno dinastijo in za domovino.

V Niški banji sta se prejšnji ponedeljek sestala naš predsednik vlade dr. M. Stojadinović in bolgarski ministrijski predsednik Kjuzevanov. Oba državnika sta ugotovila, da vlada popolna skladnost med jugoslovansko in bolgarsko politiko kot to odgovarja sporazumu o večnem prijateljstvu, ki je bil sklenjen med obema državama.

Vlada dr. Stojadinoviča noče niti fašizma, niti komunizma, temveč hoče ustvariti nekaj, kar bo čisto ustrezalo našim razmeram in kar bo najbolj omogočilo napredek Jugoslavije. Tako piše glasnik JRZ za savsko banovino.

Vojaški poveljniki držav Balkanskega sporazuma se bodo v drugi polovici novembra sestali v Atenah.

Madžarska vlada ima pripravljene velike načrte. Med drugim se predvideva izvedba agrarne reforme, toda le v zelo omejenem obsegu. Reforma bo obsegala tudi novo pridobljene pokrajine, kjer bodo oni veleposestniki, po večini madžarski magnati, dobili vrnjeno velik del zemlje, ki jim je odvzela prejšnja češkoslovaška vlada. Največjo pozornost pa je zbudila vest, da se namerava regent Horthy proglašiti za madžarskega kralja. To naj bi se zgodilo v najkrajšem času. Nadel si bo ime kralj Nikola I. Svojega najstarejšega sina bo proglašil za prestolonaslednika.

POLITIKA

Vsi politiki so prejšnjo nedeljo zapustili prestolnico in se podali v notranjost države na agitacijsko potovanje za bližnje volitve, tako da je v Beogradu zavladovalo popolno politično zatišje. Posebno velik je bil shod JRZ v Petrogradu, kjer je govoril pred ogromno množico somišljenikov predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Nad vse veličasten shod je bil tudi v Paračinu, kjer je bil glavni govornik podpredsednik JRZ, notranji minister dr. Anton Korošec. Poleg teh shodov je bil še velik shod v Kumanovem, ki se ga je udeležilo okoli 10.000 ljudi in na katerem je govoril pravosodni minister Simonović.

„Tudi v bodoče ne bom dovolil, da bi naključje določevalo ceno kmetijskim proizvodom. Hočemo reševati važno vprašanje temeljito. Ker je pri nas eno najvažnejših vprašanj ravno vprašanje pšenice, smo sklenili, da

zgradimo silose, s pomočjo katerih se bodo mogle regulirati cene in preprečevati njihov padec, do katerega je prej tako često prišlo. Prav tako hočemo preprečiti to pogosto spremembo cen tudi pri ostalih kmetijskih proizvodih, ker so te spremembe največje zlo za naše gospodarstvo.“ Iz volilnega govora dr. Milana Stojadinoviča.

O komunistih je spregovoril jasne besede naš notranji minister dr. Korošec na svojem volilnem shodu v Paračinu, ko je rekel: „Komunisti v Jugoslaviji morajo zdaj po diktatu iz Moskve ustvarjati edinstveno delavsko fronto. Zdi se, da so komunisti v hrvaškem delavskem pokretu prisilili dr. Mačka, da se pokorava komunistom. Ko drugi padajo pod velik vpliv komunistov, je potrebno, da JRZ s svojimi delavci daje odpor proti sistemu, ki ne dela za svobodo osebnosti, za svobodo mišljenja in izobrazbe, ki

Volišča in predsedniki volilnih komisij v Prekmurju

Srez M. SOBOTA

Bodonci: Viljem Bežan, šol. upr. iz Koprivnika; **Cankova:** Karel Kočar, šol. upr.; **Gornji Petrovci:** 1. Jožef Potokar, prof. iz M. Sobote, 2. inž. Valentin Vončina, tajnik ministrstva za zgradbe iz Beograda; **Grad:** 1. Vilibald Beloglavec, šol. upr., 2. Metod Komotar, sodnik iz M. Sobote; **Križevci:** 1. Viktor Smolej, prof. iz M. Sobote, 2. Bogdan Merhar, sodnik iz M. Sobote.

Kupšinci: Fran Pučnik, prof. iz M. Sobote; **Kuzma:** Stanko Zalesjak, prom. urad iz Beograda; **Martjanec:** Ivan Bajlec, šol. upr., vol. Moravci; **Aleksander Neržima,** šol. upr. iz M. Sobote; **Murska Sobota:** inž. Franc Mikuš, ravnatelj banov. kmetijske šole iz Rakičana, volišče za okolico; **Janko Ponebšek,** notar iz Ormoža; **Gederovci:** Franc Kerec, šef borze dela v M. Soboti; **Pertoča:** 1. Janko Horvat, notar iz M. Sobote, 2. Štefan Kovač, odvet. priprav. iz M. Sobote.

Puconci: Jožef Brunec, odvet. kand. iz M. Sobote; **Rogaševci:** Vladimir Močan, prof. iz M. Sobote; **Selo:** 1. Jožef Casar, uradnik borze dela v M. Soboti, 2. Franjo Podbregar, viš. fin. svet. iz Beograda; **Šalovci:** vol. Hodoš: Julij Torkoš, šol. upr., vol. Markovci: Vladimir Jezovšek, notar iz M. Sobote, vol. Veliki Dolenci: Ivo Zobec, direktor gimnazije v M. Soboti; **Tišina:** Evgen Antauer, šol. upr.

Srez D. LENDA

Beltinci: vol. Beltinci: Ferdinand Šprager, šol. upr., vol. Bratonci: Edward Zorko, učitelj, vol. Gančani: Vinko Casar, šol. upr.; **Bogojna:** vol. Bogojna: Janez Rauter, šol. upr. iz Doline, vol. Motvarjevci: Franc Jurež, sodni oficial iz Dolnje Lendave; **Črensovci:** vol. Črensovci: Štefan Lutar, šol. upr., vol. Srednja Bistrica: Bogomir Sarec, učitelj iz Gribelj; **Dobrovnik:** I. Janez Prajninger, šol. upr., II. (Kobilje) Otmar Cvirn, sodnik iz Dolnje Lendave; **Gaberje:** volišče Gaberje: Davorin Tratnjek, šol. upr. iz Dolnje Lendave, vol. Hotiza: Janez Pučko, učitelj; **Genterovci:** Zorislav Kralj, šol. upr. iz Mostja; **Dolnja Lendava:** vol. Dolnja Lendava: Ivo Umnik, sodnik, vol. Dolga vas: Ludvik Peternel, šol. upr.; **Odranci:** vol. Odranci: Arnold Krebs, šol. upr., vol. Grinci: Drago Pečnik, učitelj iz D. Lendave; **Orešje:** vol. Orešje Josip Kolarič, šol. upr. iz Št. Ilija, vol. Peteškovci: Milan Erker, šol. upr.; **Polana:** vol. Velike Polane: Simon Dobernik, ravnatelj meščanske šole iz D. Lendave, volišče Lipa: Alojzij Puppis, šol. upr. iz Nedelice.

S sodišča

Glavnik Peter iz Radomerja je predložil 14. aprila t. l. mestni hranilnici v Ljutomeru menično izjavo za posojilo 2000 dinarjev, na kateri sta bila zraven njega podpisana še Škerlec Anton in Ivan Kokel. Preiskava pa je ugotovila, da menico nista podpisala Škerlec in Kokel, temveč da je vse tri podpise podpisal sam Glavnik Peter. Kljub temu, da je bilo dokazano, da sta Škerlec in Kokel podpise na menico Glavniku obljubila, je bil Glavnik obsojen za vsaki tisočak 2 mesece strogega zapora in na 10 dinarjev denarne kazni.

Mednarodni praznik varčevanja

Kakor vsako leto, se je slavil tudi letos na dan 31. oktobra mednarodni praznik varčevanja in sicer po celem svetu. Ta dan se je povdarjalo prebivalstvu, kako važno je varčevanje ne le za posameznika kot temelj njegove bodočnosti in kot predpogoj njegovega rednega življenja, temveč tudi za celokupno narodno gospodarstvo, čigar napredek in osamosvojitve omogočajo prihranki najširših slojev naroda v domačih denarnih zavodih.

Praznih se proslavlja zlasti po šolah, ki vzgajajo našo mladino k rednemu življenju, proslavlja pa ga tudi vsa javnost, ker je vsaka država in vse njeno gospodarstvo navezano na prihranke. Namen praznika torej ni, da bi delal propagando le za vlaganje denarja v eno vrsto denarnih zavodov, temveč povdarjati hoče na splošno važnost varčevanja.

O razvoju denarnih zavodov v naši banovini od leta 1820 do danes, je izdala Zveza slovenskih samoupravnih hranilnic posebno brošuro, ki jo bomo v našem listu postopoma objavljali.

Kako je v naših vaseh?

Pogostoma beremo v časopisih, še več pa se o tem govori v javnosti, kakšno razpoloženje je po našem podeželju. V gotovih primerih se celo trdi, da je postal podeželski narod preživahen in da tako rekoč preostro nekam komunistično terja svoje pravice.

O vseh pojavih in vprašanjih narodnega življenja je treba vselej izpregovoriti besedo čiste resnice povsem določeno in pošteno. Naše oči morajo biti odprte za vse, pa tudi za one, ki se spuščajo v ostro kritiko o dozdavnih nedostatkih in morebitnih krivicah, ki dajejo povod nenavadno ostre kritike.

Kolikor vidimo pri ostrem opazovanju dogodkov, naša vas noče slišati in ne govoriti o komunističnih naukih, ker se bori proti vsaki nadvladi nasilja. Z veseljem moramo ugotoviti, da živijo tudi naši podeželski ljudje le za to, da bi zavladovalo ljudstvo z res svobodno izvoljenimi svojimi predstavniki, ki bi v resnici zastopali le idejo človečnosti in prave demokracije. Le po njih se bodo dali varovati interesi kmečke zemlje in kmečkega gospodarstva, le potom njih bomo ustvarili življenje, ki bo pravično in enako za vse. Samo hodimo na vas, pa se bomo lahko prepričali, da ni več ona stara vas, ki je le molčala in mirno trpela ter poslušala, kar so ji ukazovali. Ona se je zavedla svojega položaja in svojih skrbi ter potreb, svojega dela in gospodarstva.

Naše kmečko ljudstvo je prišlo zaradi gospodarske in splošne krize v zadnjih desetih letih dejansko na rob propada. Po desetih letih mučenja se pa sedaj vprašuje, kakšni vzroki so bili, da se je vse življensko breme prevadilo na njegova ramena izmučena in skrajno oslabiljena.

Sedaj, ko splošna kriza ponehuje in se življenske razmere tudi za naše podeželsko kmečko ljudstvo čim dalje

DVOLETNO JAMSTVO

SAMO ZA PRI NAS KUPLJENE

RADIOAPARATE MINERVA ORION SACHSENWERK SIERA NORA

NEMEC JANEZ, MURSKA SOBOTA.

Velika izbira rabljenih aparatov z jamstvom.

Zamenjava rabljenih aparatov najugodnejše.

STROKOVNO POPRAVILO IN POLNENJE AKUMULATORJEV.

zboljšavajo, se naš kmečki narod izprašuje, kdo je zakrivil toliko trpljenja zadnjih deset let in če se pri tem spušča v živahne debate radi obrambe svojih življenskih interesov in obvarovanja svojih domačij, se ne sme to nikdar imenovati komunistično navdahnjenost, temveč le kot izraz kmečke zavednosti, ki se ne zadovoljuje več z lepimi frazami, temveč nasprotno zahteva, da se interesi kmečkega gospodarstva in kmečkega življenja priznajo v vsej vrednosti in da se kmečka narodna množica popolneje zaščiti v pogledu pravičnega socialnega reda.

Kdor ve, kako naš kmet živi in trdo dela ter kdor prizna, kako bi človek, ustvarjen po božji podobi, moral živeti, ta ne bo videl v našem ljudstvu komunizma, če se tu in tam bolj živahno postavlja v bran za svoje pravice. Spoznal bo že v samem dihanju vaškega človeka, vso veliko hrepenenje in silo, brez katerih je vsako boljše in pravičnejše življenje nemogoče.

Morebitno kmečko nezadovoljstvo in zdravo kmečko gibanje, terjajoče enakopravnost in izboljšanje kmečkega gospodarstva ni in ne bo nikoli ekstremno strašilo.

Kmet nepopisno ljubi svojo rodno grudo in dobro ve, da bi postal še večji suženj in sluga, če bi jo zgubil. Vse neštete pravde, spori in krvavo obračunavanje zaradi zemlje dokazujejo, da kmečki sin že z maternim mlekom vsesa v sebe ljubezen do rodne grude in kakor tudi hrepenenje po individualnem lastništvu zemlje, ki je vendar temelj vsega kmečkega življenja in napredka.

Slabe občinske ceste

Bliža se zima, z njo slabo vreme in kdor ni na srečo doma ob banov. cesti, ima poleg drugih predzimskih skrbi še eno: kako se bo hodilo pozimi po občinskih cestah. V primeri z inozemskimi cestami so tudi naše državne in banovinske ceste slabe, vendar pa so tudi ob mokrem vremenu sposobne za promet z vsemi vozili. Naravnost v obupnem stanju so pa občinske ceste in to tudi take, ki vežejo več vasi. Nikjer ni sledu o kakem vzdrževanju. Voziti po takih cestah s kolesi in motornimi vozili ob le malo mokrem vremenu ni mogoče. In v kljub temu občine ne storijo ničesar za izboljšanje cest. Bliža se čas, ko se bodo sestavljali novi občinski proračuni. Želeti bi le bilo, da bi pred sestavo istega vsaka občina izdelala

nek realen, več letni načrt za popravilo svojih cest. Seveda ne samo za to, da se vpiše v zapisnik in pozabi. Brez dvoma bi tudi občani z izvanrednim kulukom pozimi izvršili mnogo del, saj napravijo cesto vendar za sebe. Mora biti tudi v proračunu primerna vsota za dober, presejan gramoz, kajti voziti na cesto peščeno blato nima smisla. Čakati seveda samo na denarno podporo višjih oblasti je brez izgleda. Z navodili in nasveti glede pravičnega dela je gotovo brezplačno na razpolago banov. uprava cest. Važno je tudi, da občine vsaj na važnejših cestah postavijo cestarje, kateri bi vsaj ob in po dežju popravljali ceste. Boljše je, da občina vsako leto popravi manjši del kake ceste, ampak to vidno. Tudi malo zvišanje proračuna radi ceste bodo občani prenesli brez mrmranja, če se bo res kaj napravilo. Končno bi morali že radi svojega dobrega slovesa župani skrbeti za svoje ceste, kajti: kakšne občinske ceste, takšen župan; odnosno: slabe ceste, slab župan.

iz Ljutomera

— Konji so se zaleteli v izložbo. V petek popoldne je Šadlov hlapec iz Grab skladal vreče moke pred Vilarjevo trgovino. Naenkrat sta se konja nečesa ustrašila ter dirjala z vozom v smeri proti Seršenovi trgovini. Srečno sta prišla mimo vogla dr. Stajnkove hiše, dočim je voz zaneslo na nasprotni pločnik. Malo je manjkalo, da se nista konja zaletela v Seršenovo izložbo. Ker visi ta ulica proti Krainčevi trgovini, sta konja dirjala še hitreje ter se končno zaletela z ojesom voza v manjšo izložbo Krainčeve trgovine. Pri tem se je razbila šipa, konja pa sta dobila manjše brazgotine. Škoda se ceni na 3000 Din.

— Za poplavljenice. Prijatelji Slovenskih goric so nabrali 10.300 Din ter jih pred dnevi poslali sreskemu odboru Rdečega križa v Ljutomeru, ki bo ta denar razdelil med poplavljenice sporazumno s sreskim načelstvom in krajevnimi odbori Rdečega križa. Sreski odbor se za prejeti znesek toplo zahvaljuje.

— Slinavka in parkljevka. Poleg že omenjenih vasi, kjer se je pojavila slinavka, je sedaj ugotovljeno, da se je ista pojavila v enem dvorcu v Pristavi, Stari vasi in Strigovi. Na Moti pa se je že v toliko razširila, da boleha na tej kužni bolezni sedaj okoli 100 glav živine. Med tem pa sta poginili že 1 krava in dve svinji.

— Izpit. Izpit za stalnega učitelja je napravil učitelj g. Casagrande Julij iz Strigove.

